

PRAKTIJK

KATERN

Veiligheid in de praktijk juridisch bekeken

Bloemlezing uit de rubriek Recht van de laatste vijf jaar

In LO Magazine worden de artikelen in de rubriek Recht veel gelezen. En terecht. Je hoopt dat je er niet mee te maken krijgt als docent LO. Maar het kan gebeuren dat je door lessituaties in de praktijk toch met klachten van bijvoorbeeld ouders te maken krijgt. Dan is het goed te weten wat je rechten en plichten zijn en wat je kan doen om klachten te voorkomen. We hebben de artikelen uit de rubriek Recht van de afgelopen vijf jaar bekeken. We halen er voorbeelden uit die betrekking hebben op praktijksituaties. | Tekst Redactie

Aansprakelijkheid bij
sportaanbieders

Team Juridisch KVLO

Bij het lezen van de laatste 45 artikelen, vanaf 2017 tot nu, ontstaat er een gevoel van enorme waardering voor het team juridisch van de KVLO door de goede ondersteuning van LO-collega's in het veld. Niet alleen vanwege de juridische bijstand voor LO-collega's die zich rechtstreeks wenden tot de KVLO, maar ook vanwege de grote hoeveelheid nuttige informatie die via de rubriek aan het werkveld wordt meegegeven. Informatie over wat je kunt doen om te voorkomen dat je in een klachtenprocedure terecht komt, bijvoorbeeld als het gaat over aansprakelijkheid. En hoe te handelen als het toch zover komt. Het is goed om te weten dat je ook door lidmaatschap van de KVLO kunt rekenen op een persoonlijke beroepsaansprakelijkheid. De volledige artikelen uit de rubriek Recht zijn in volgorde van verschijnen gebundeld in één pdf-document op de website. Scan de QR-code naar het pdf-document op de website van KVLO.

Voorbeeldartikelen rubriek Recht

Voorbeeldfunctie en uitlatingen op het internet (LO Magazine 5, 2017)
Als docent moet je je altijd bewust zijn van je voorbeeldfunctie. In deze casus gaat het om een docent geschiedenis die uitlatingen doet op het internet (openbare ruimte) die onverenigbaar zijn met de waarden en normen van de school en niet passend zijn bij zijn functie.

Ongeluk in de les en aansprakelijkheid (LO Magazine 6, 2017)

In de gymles en bij sporten in het algemeen worden risico's genomen. Meedoen aan sport betekent een risico-aanvaarding. Mocht er een ongeluk gebeuren in de les dan is de school primair aansprakelijk. Bij aantoonbare roekeloosheid door de docent LO kan deze persoonlijk aansprakelijk worden

gesteld. Er wordt onderzocht of er sprake is van onrechtmatig handelen. Er is sprake van onrechtmatig handelen als er onvoldoende zorg is voor de gezondheid en veiligheid van de leerlingen. Er wordt een casus beschreven van een skeelerares waarbij een deelnemer is overleden omdat er geen helm werd gedragen en dit vrijblijvend werd toegestaan. De instructeur had zelf geen helm op (voorbeeldfunctie). Als het tot een rechtszaak komt wordt een deskundige vakdocent gevraagd hierover een oordeel te geven, waarop de rechter een uitspraak doet.

Fysiek ingrijpen en de risico's (LO Magazine 7, 2017)

Soms kan de spanning in de les zo hoog oplopen dat leerlingen elkaar fysiek te lijf willen gaan. Mag je dan als docent fysiek ingrijpen? Het beste is natuurlijk door pedagogisch handelen proberen escalatie te voorkomen. Mocht dit niet lukken dan is fysiek optreden soms noodzakelijk met de stelregel dat fysiek ingrijpen alleen mag als *niet* ingrijpen erger is en tot meer schade leidt dan *wel* ingrijpen. Hierbij moet er wel worden gelet op de volgende voorwaarden:

- fysiek ingrijpen moet proportioneel zijn
- fysiek ingrijpen moet subsidiair zijn, dat wil zeggen alleen als er geen alternatieven meer zijn.

Verder wordt de tip gegeven ervoor te zorgen dat er een protocol is binnen school over fysiek ingrijpen.

Cameratoezicht (LO Magazine 9, 2017)

In dit artikel wordt aangegeven dat cameratoezicht in school valt onder de privacywetgeving en alleen is toegestaan ter beveiliging van bepaalde eigendommen. Denk hierbij aan garderobes en plaatsen waar de kluisjes staan opgesteld. Verborgene camera-toezicht is in bijzondere gevallen toegestaan mits aangekondigd en van tijdelijke aard, bijvoorbeeld om een bepaald probleem (herhaaldelijk diefstal) op te lossen. Uiteraard vallen plaatsen als kleedkamers en toiletten hier buiten.

Filmen en fotograferen (LO Magazine 1, 2018)

Mag een docent LO beeldmateriaal maken? School is geen publieke

ruimte. Foto's en filmbeelden maken en opslaan zonder toestemming is niet toegestaan. AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) is hier leidend. Je zult toestemming moeten vragen aan leerlingen indien ze ouder zijn dan 16 jaar. Zijn ze jonger dan is toestemming van ouders noodzakelijk. Zorg voor schriftelijk bewijs van toestemming. Maak duidelijk waar de opnames voor bedoeld zijn. De toestemming kan altijd later worden ingetrokken. Wees daarvan bewust.

Berisping (LO Magazine 2, 2018)

Een docent weigert les te geven omdat door een verandering in de klassensetting er drie leerlingen zijn toegevoegd aan de groep waardoor de sfeer in de klas onveilig is geworden in het licht van de onderwerpen die behandeld worden in de les. Het betrof hier geen docent LO maar docent sociale vaardigheden. De docent kreeg een schriftelijke berisping en wordt opgedragen de lessen te geven.

Veiligheid in de les; een casus 'tikspel' (LO Magazine 5, 2018)

Tijdens een tikspel (pilon-roof) loopt een leerling tegen de muur. Gevolg; een dwarslaesie. Ouders stellen de docent aansprakelijk. Is er sprake van onrechtmatig handelen? Wat hier een rol speelt in het oordeel van de rechter zijn de volgende aspecten:

- Zijn de instructies duidelijk gegeven?
- Was er toezicht tijdens de activiteit?
- Hoe was de sfeer in de les?
- Zijn er voldoende veiligheidsmaatregelen genomen?
- Was er sprake van een gangbare didactiek ondersteund met een vakwerkplan?

Deze aspecten zijn belangrijk bij het beoordelen of er sprake is van onrechtmatig handelen.

Grenzen van toelaatbaar gedrag in omgang met collega's (LO Magazine 1, 2019)

Hier wordt een casus beschreven van een beginnend docent die zich onheus bejegend voelt door een huismeester die werkt op school. Deze slaat ongevraagd de arm om haar heen en geeft handkusjes. De docent voelt zich niet veilig. Dat de

docent niet aangeeft dit niet op prijs te stellen, ontslaat dit de verweerder niet van de verplichting zelfverantwoordelijkheid te nemen. De commissie die de klacht behandelt acht de klacht gegrond. Ook de werkgever heeft hier een verantwoordelijkheid de werksfeer te bewaken en een protocol op te stellen hoe met elkaar respectvol om te gaan en professioneel gedrag te tonen.

Aansprakelijkheid bij ongelukken (LO Magazine 3, 2019)

Hier wordt een casus beschreven van een leerling uit het primair onderwijs die van een trapezoïde is gevallen waar hij opklom om mee te doen aan een balansspel op een bank naar een

andere trapezoïde. Onder de bank lagen maten. Bij het opklimmen niet. Daar is de leerling achterover gevallen. Ouders stellen de docent aansprakelijk vanwege te weinig beveiliging met matjes en dat hij tekort is geschoten in zijn zorgplicht. In de uitspraak van rechter kregen de ouders geen gelijk. Zorgplicht betekent niet dat alle risico's zijn uit te sluiten. Waar de rechter naar kijkt is de bevoegdheid van de docent en daarmee samenhangend:

- goede instructie door de docent
- toezicht door de docent
- veiligheidsmaatregelen, matjes op de juiste plaats waar de risico's zijn en differentiatie
- vakwerkplan
- gangbare didactiek en methode.

« Veiligheid in de les

Sociale media en WhatsApp-groepjes (LO Magazine 4, 2019)

Wees voorzichtig met meedoen in WhatsApp-groepjes. De grens tussen werk en privé wordt daar makkelijk overschreden. Zowel qua tijdstip als qua taalgebruik. Behoudt professionele afstand en vermijd één op één contact. In een casus wordt een voorbeeld van een docent gegeven die in privé contact duidelijk grenzen heeft overschreden waarbij het WhatsApp-contact een rol speelde. Omdat duidelijke protocollen hier (nog) ontbreken vraagt dit om professioneel gedrag.

Aansprakelijkheid sportaanbieders (LO Magazine 8, 2021)

Wie is er aansprakelijk als een docent LO leerlingen activiteiten laat doen waarbij hij zelf geen les geeft? Denk hierbij aan clinics die buiten school maar in onderwijstijd (LO-tijd) worden gegeven. Bijvoorbeeld activiteiten als klimmen, kanoën, kickboksen, skeeleren en mountainbiken. Hier is de school verantwoordelijk en uiteindelijk de docent LO. Zaken die hier aandacht verdienen zijn:

- de deskundigheid van de instructeurs
- toezicht en aanwezigheid van de school
- afspraken op schrift met de sportaanbieder
- checken of de activiteit afdoende is verzekerd.

Tot zover in het kort een bloemlezing van artikelen uit de rubriek Recht van de afgelopen vijf jaar. Ben je geïnteresseerd in het volledige verhaal dan kun je via de QR-code de betreffende artikelen opvragen. ●

Contact

m.massink1@upcmail.nl

Foto's

Anita Riemersma

Kernwoorden

beroepsaansprakelijkheid, zorgplicht, professionaliteit, verantwoordelijkheid